

4a. Christian Langelund Hansen: Børn bør lære bandeord og grimt sprog

Kronikken er bragt i Jyllands-Posten, 4. april 2019. Christian Langelund Hansen er cand.pæd. i pædagogisk sociologi og læringskoordinator på Aalborg Bibliotekerne.

Jeg mener, at voksne skal undgå at skærme børn af for bandeord og hårdt sprog af frygt for, at det grimme sprog besudler deres sjæle og forurener deres væsen. Tværtimod er det sundt, at børn præsenteres for de provokerende sider af sproget.

Tegning: Martin Frøsig

Tegningen er bragt sammen med artiklen.

Jeg hører altid dansk rap, når jeg kører bil. Det er en musikgenre, der er kendt for et grimt sprogbrug. Ordvalget i mange af sangene ville få fraktionen af pyldrede speltmødre til at besvime, hvis deres børns sarte ører skulle udsættes for rapmusikens sproglige ekvilibrisme eller myldrebæ. Rappen får Onkel Reje til at ligne
5 en artig skoledreng, selv om han udfordrer sprogets normer og politiske korrekthed.

Jeg mener, at voksne skal undgå at skærme børn af for bandeord og hårdt sprog af frygt for, at det grimme sprog besudler deres sjæle og forurener deres væsen. Tværtimod er det sundt, at børn præsenteres for de provokerende sider af sproget.
10 Forleden sad jeg i bilen og hørte et gammelt rapnummer. Nummeret handlede om, at en kælling skulle ryste sit røvhul. Min datter på ni år spurgte mig nysgerrigt om, hvorfor jeg spillede sådan noget grimt musik, når hun var i bilen. Jeg svarede: »Jeg sad faktisk lige og tænkte over, om jeg burde skåne dine små ører, men jeg

kom frem til, at du gerne må lære alverdens grimme ord som luder, kælling og
15 fucking røvhul, men du skal lære at bruge ordene med omhu, så du ikke overskri-
der andres grænser, og det vil jeg gerne hjælpe dig med at lære at forstå.«

Jeg mener, at det er en vigtig del af barnets opdragelse og sprogtilegnelse at
have et bredt ordforråd, som også rummer de beskidte afkroge af sprogets nuan-
cer. Det betyder ikke, at barnet skal bruge disse ord i flæng, men det er min opfat-
20 telse, at et barn behersker sproget bedst ved at kunne anvende sprogets facetter i
forskellige kontekster. Bandeord er blot en lille gren af den sproglige værktøjskas-
se, som børn skal udrustes med, og som vi voksne har en vigtig rolle i at hjælpe
dem med at beherske. Før eller siden hører og lærer børn disse ord; i skolegården
eller på Youtube. Jeg mener, at ved at lytte til eksempelvis musik med grimt sprog
25 sammen med sit barn så får man et godt afsæt til at snakke med sit barn om, hvil-
ket sprogbrug der er acceptabelt. Hvad er okay at sige til en klassekammerat?
Hvad er okay at skrive på Instagram eller i en sms? Særligt i en tid, hvor kommu-
nikation online fylder meget i børns liv, er det vigtigt at have en dialog om sprog-
brug.

30 I gamle dage var tolerancetærsklen over for bandeord af religiøs karakter gan-
ske lille. Dengang sagde man ”fanden tage dig!”. Ord som satan, helvede og Gud
kunne støde folk voldsomt, fordi de havde blasfemisk karakter, og i en tid, hvor
religion havde en særlig plads i folks bevidsthed, kunne disse bandeord udløse
trusler om, at man fik munden vasket i sæbe, hvis man misbrugte Herrens navn.
35 At bande var en synd. I dag bruges ”oh my God” konstant (OMG). Ofte ses en
sammenblanding af forskellige bandeordstyper. Kraftfulde, grimme sætninger kan
konstrueres, når der plukkes fra både det latrinære, seksuelle og religiøse skat-
kammer af skældsord. De seneste år har vi set en bred vifte af musiknavne, der
laver såkaldt LOL-musik, der kombinerer rap og techno. Kunstnere som Pattesut-
40 ter, Ude af Kontrol og ADHD har overtaget arven fra gaderapperne og leverer
grimt sprog til børn på en ny, underholdende og udfordrende måde. Arsenalet af
skøre bandeord er raffineret i denne musikgenre.

Børns medievaner har ændret sig over tid. Flow-tv er fortid, og det er ikke læn-
gere muligt at placere indhold med hårdt sprog uden for børns rækkevidde, altså
45 efter deres sengetid. Med Youtube er adgangen til medieindhold med grimt sprog
meget let.

Sprogbrug og bandeord var tidligere forbundet med en række sociale forskelle.
Det omgivende samfund havde forskellige forventninger til barnets sprogbrug i
forhold til, hvilke sociale kår barnet kom fra. Talemåden om ”at tale som en hav-
50 nearbejder” refererer til, at ens standsmæssige placering eller profession har ind-
virkning på sproget, ligesom at det var forventeligt, at børn af borgerskabet
optrådte med pli og pænt sprog.

Tilbage i 00’erne præsenterede jeg min mor for noget snavset, dansk gaderap.
Hun var ikke synderligt imponeret. Nok nærmere skræmt over, hvad ungdommen
55 lod sig fordærve af. Jeg tror på, at bandeord er kommet for at blive og i stedet for
at opfatte dem som en fjende, der inficerer børns sprog, skal vi se ordene som en
berigelse af sproget og børns udtryksformer. Bandeord er sgu ikke så farlige og
skal ikke forbydes. Bandeord rummer holdninger, følelser og identitet. Politisk
korrekthed skal fra tid til anden smides ad helvede til, og bandeord skal fredes. I

⁶⁰ stedet for at være optaget af pænt sprog, bør voksne være optaget af passende opførsel og en respektfuld omgangstone, hvor børn lærer at beherske sproget, så det rette sprog bruges på det rette tidspunkt. Børn skal støttes sprogligt. Bandeord skal bruges med fornuft og med respekt for andre.